រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

ដំណើរវិវត្តន៍នៃរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង ក្រសួងយុត្តិធម៌ (១៩៩៣-២០១៨)

The evolution of the structure of the Ministry of Justice (1993-2018)

ធឿន ឆារុន

និក្ខេបបទថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ឯកទេស៖ វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ

ភ្នំពេញ ២០១៨

រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

ដំណើរវិវត្តន៍នៃរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង ក្រសួងយុត្តិធម៌ (១៩៩៣-២០១៨)

The evolution of the structure of the Ministry of Justice (1993-2018)

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
បណ្ណាល័យ
លេខ...0039328
រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

រឿន តារុន

និក្ខេបបទថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ឯកទេសៈ វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំៈ បណ្ឌិត យង់ ពៅ

ភ្នំពេញ ២០១៨

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

Royal Academy of Cambodia
Académie Royale du Cambodge

លេខៈ ០០២ /១៩ ស.ស.រ.

សេចក្តីសម្រេច
ស្តីពី
ការអនុញ្ញាតឱ្យការពារបញ្ចប់និក្ខេបបទ
ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/១២៩៩/២២០ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៩ ស្តីពីការបង្កើតរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/០៣០៥/១១១ ចុះថ្ងៃទី៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៥ ស្តីពីការកែសម្រួល មាត្រា៤ មាត្រា១០ មាត្រា១១ មាត្រា១២ មាត្រា១៤ មាត្រា១៧ និងមាត្រា២០ នៃព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/១២៩៩/២២០ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៩ ស្តីពីការបង្កើតរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/០៧១៧/៥៨៦ ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ ស្តីពីការកែសម្រួលមាត្រា៦ នៃព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/១២៩៩/២២០ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៩ ស្តីពីការបង្កើតរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងមាត្រា៤ថ្មី មាត្រា១០ថ្មី មាត្រា១១ថ្មី មាត្រា១២ថ្មី និងមាត្រា២០ថ្មី នៃព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/០៣០៥/១១១ ចុះថ្ងៃទី៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៥ ស្តីពីការកែសម្រួល មាត្រា៤ មាត្រា១០ មាត្រា១១ មាត្រា១២ មាត្រា១៤ មាត្រា១៧ និងមាត្រា២០ នៃព្រះរាជក្រឹត្យ នស/រកត/១២៩៩/២២០ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៩ ស្តីពីការបង្កើតរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ៨៤ អនក/បក ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០០ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
- បានឃើញសេចក្តីសម្រេចលេខ ១១ សសរ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥ ស្តីពីការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់ក្រោយបរិញ្ញាបត្របង់ថ្លៃសិក្សាស្រាវជ្រាវនៅរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
- យោងគោលការណ៍ស្តីពីការបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់នៅរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
- យោងចំណារឯកភាពរបស់សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨

សម្រេច

ប្រការ១ : អនុញ្ញាតឱ្យលោក **រឿន តារុន** និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ជំនាន់ទី៥ វគ្គ១ ជំនាញ **វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ** ការពារបញ្ចប់និក្ខេបបទនៅថ្ងៃទី..២៥...ខែ..មករា.....ឆ្នាំ២០១៩។

ប្រការ២ : គណៈកម្មការវាយតម្លៃការការពារបញ្ចប់និក្ខេបបទ ផ្នែកបណ្តុះបណ្តាលនិងស្រាវជ្រាវនៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងសាមីខ្លួនត្រូវអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពប្រកបដោយស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។

ថ្ងៃសុក្រ ១៣កើត ខែមិគសិរ ឆ្នាំច សំរឹទ្ធិស័ក ព.ស. ២៥៦២
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី......... ខែមករា..ឆ្នាំ២០១៩

ប្រធាន

បណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ ទូច**

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

Royal Academy of Cambodia
Académie Royale du Cambodge

លេខ : ០០១ /១៩.ឧ.ឆ.ន.

លិខិតឧទ្ទេសនាម
គណៈកម្មការវាយតម្លៃការការពារបញ្ចប់និក្ខេបបទ
ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ល.រ	គោត្តនាម និង នាម	ជំនាញ	តួនាទីក្នុងគណៈកម្មការ
១	បណ្ឌិត **គិន ភា**	វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ	ប្រធាន
២	បណ្ឌិត **យង់ ពៅ**	វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ	សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ
៣	បណ្ឌិត **ភា ម៉ាធុល**	វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ	សាស្ត្រាចារ្យវាយតម្លៃទី១
៤	បណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ ទូច**	វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ	សាស្ត្រាចារ្យវាយតម្លៃទី២
៥	បណ្ឌិត **ជូ ច័ន្ទដារី**	ប្រវត្តិវិទ្យា	សមាជិក

និស្សិត **រឿន ភារុន** ភេទ **ប្រុស**

ជំនាញ **វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ ជំនាន់ទី៥ វគ្គ១**

ប្រធានបទ **ដំណើរវិវត្តន៍នៃវេទិកាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងក្រសួងយុត្តិធម៌**

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ បណ្ឌិត **យង់ ពៅ**

កាលបរិច្ឆេទការពារ ថ្ងៃទី...២៨...ខែ...មករា...ឆ្នាំ២០១៩ ម៉ោង...៩:០០ ព្រឹក...

ថ្ងៃសុក្រ ១៣ រោច ខែមិគសិរ ឆ្នាំច សំរឹទ្ធិស័ក ព.ស. ២៥៦២
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ៤ ខែ មករា ឆ្នាំ២០១៩

ប្រធាន

បណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ ទូច**

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

ប្រធានបទ៖ ដំណើរវិវត្តន៍នៃរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងក្រសួងយុត្តិធម៌ (១៩៩៣-២០១៨)

គណៈកម្មការវាយតម្លៃនិក្ខេបបទបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ជំនាញវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ

សូមបញ្ជាក់ថា និស្សិតឈ្មោះ **រឿន តារុន**

ពិតជាបានការពារបញ្ចប់ដោយជោគជ័យកាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ ពិតប្រាកដមែន។

សាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត **គិន ភា** — ប្រធានគណៈកម្មការ

សាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត **យង់ ពៅ** — សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

សាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត **ភា ម៉ាធុល** — សាស្ត្រាចារ្យវាយតម្លៃទី១

សាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ ទូច** — សាស្ត្រាចារ្យវាយតម្លៃទី២

សាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត **ជូ ច័ន្ទដារី** — សមាជិក

ផ្នែកបណ្តុះបណ្តាល និងស្រាវជ្រាវ

អគ្គលេខាធិការរង

ប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

បណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ ទូច**

មាតិកា

ទំព័រ

ឧទ្ទិសស្នាដៃ i

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ ii

អំណះអំណាង iii

អក្សរកាត់ iv

មូលន័យសង្ខេប v

Absract vii

សង្ខេបនិក្ខេបបទ ix

Summary xxvi

អារម្ភកថា xxxviii

សេចក្តីផ្តើម ១

១~ លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ១

២~ ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ៣

៣~ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ ៣

៤~ ដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ ៣

៥~ វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ ៣

៥.១~ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ ៣

៥.២~ វិធីសាស្ត្រក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យ ៥

៦~ សារៈប្រយោជន៍នៃការស្រាវជ្រាវ ៥

៧~ រចនាសម្ព័ន្ធនិក្ខេបបទ ៦

ជំពូក ១

សាវតារនៃការបង្កើតក្រសួងយុត្តិធម៌

១~ ស្ថាប័នយុត្តិធម៌មុនសម័យអង្គរ ៧

១.១~ សម័យហ្វូណន ឬនគរភ្នំ (ស.វ.ទី១-៥៥០ មុន គ.ស.) ៧

១.២~ សម័យនគរចេនឡា (ស.វ.ទី៦-៨០២ មុន គ.ស.) ៩

២~ ស្ថាប័នយុត្តិធម៌ក្នុងសម័យអង្គរ (៨០២-១៤៣១) ១១

៣~ ស្ថាប័នយុត្តិធម៌ក្រោយសម័យអង្គរ ១៦

៣.១~ សម័យអាណាព្យាបាល និងអាណានិគមបារាំង (១៨៦៣-១៩៥៣) ១៧

៣.២~ សម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម ឬរាជាណាចក្រកម្ពុជាទីមួយ (១៩៥៣-១៩៧០) ២៥

៣.៣~ សម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរ (១៩៧០-១៩៧៥) ២៩

៣.៤~ សម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ឫសម័យខ្មែរក្រហម (១៩៧៥-១៩៧៩) ៣១

៣.៥~ សម័យសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា (១៩៧៩-១៩៨៩) ៣៨

៣.៦~ សម័យរដ្ឋកម្ពុជា (១៩៨៩-១៩៩៣) ៤៤

៣.៧~ សម័យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទីពីរ (១៩៩៣-២០១៣) ៤៦

ជំពូក ២

ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ (២០១៣-២០១៨)

១~ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ (២០១៣-២០១៨) ៥៥

១.១~ ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ ៦០

១.១.១~ មុខងារ និងភារកិច្ចរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ ៦១

២~ រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងក្រសួងយុត្តិធម៌ (២០១៣-២០១៨) ៦២

២.១~ អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន ៦៤

២.១.១~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការរដ្ឋបាល ៦៥

២.១.២~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការហិរញ្ញវត្ថុ ៦៦

២.១.៣~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការបុគ្គលិក ៦៧

២.១.៤~ នាយកដ្ឋានបូកសរុប បណ្ណាសារ និងព័ត៌មានវិទ្យា ៧២
២.២~ អគ្គនាយកដ្ឋានកិច្ចការរដ្ឋបាលតុលាការ ៧៦
២.២.១~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការរដ្ឋបាលនៃសាលាជម្រះក្ដី ៧៧
២.២.២~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការហិរញ្ញវត្ថុនៃសាលាជម្រះក្ដី ៨២
២.២.៣~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការបុគ្គលិកនៃសាលាជម្រះក្ដី ៨៥
២.២.៤~ នាយកដ្ឋានស្រាវជ្រាវ ផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្ដុះបណ្ដាលលើវិស័យរដ្ឋបាលតុលាការ .. ៩០
២.៣~ អគ្គនាយកដ្ឋានកិច្ចការអយ្យការ និងព្រហ្មទណ្ឌ ៩៤
២.៣.១~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការអយ្យការ និងកិច្ចការអនុវត្តទោស ៩៥
២.៣.២~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការព្រហ្មទណ្ឌ និងយុត្តិធម៌អនីតិជន ៩៦
២.៣.៣~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការបន្ថោលទោស ៩៧
២.៣.៤~ នាយកដ្ឋានជំនួយទៅវិញទៅមកក្នុងវិស័យព្រហ្មទណ្ឌ និងបត្យាប័ន ៩៨
២.៣.៥~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការច្បាប់ និងស្ថិតិព្រហ្មទណ្ឌ ១០០
២.៣.៦~ នាយកដ្ឋានស្រាវជ្រាវ ផ្សព្វផ្សាយ និងបណ្ដុះបណ្ដាលច្បាប់ក្នុងវិស័យព្រហ្មទណ្ឌ .. ១០១
២.៤~ អគ្គនាយកដ្ឋានកិច្ចការរដ្ឋប្បវេណី ១០២
២.៤.១~ នាយកដ្ឋានកិច្ចច្បាប់ និងស្ថិតិរដ្ឋប្បវេណី ១០៣
២.៤.២~ នាយកដ្ឋានកិច្ចការចុះបញ្ជី និងតម្កល់ ១០៣
២.៤.៣~ នាយកដ្ឋានសន្ធានកម្ម និងយុត្តិធម៌មូលដ្ឋាន ១០៤
២.៤.៤~ នាយកដ្ឋានជំនួយទៅវិញទៅមកក្នុងវិស័យរដ្ឋប្បវេណី ១០៨
២.៤.៥~ នាយកដ្ឋានស្រាវជ្រាវ ផ្សព្វផ្សាយ និងបណ្ដុះបណ្ដាលច្បាប់ក្នុងវិស័យរដ្ឋប្បវេណី.. ១០៩
២.៥~ អគ្គនាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍លើវិស័យយុត្តិធម៌ ១១១
២.៥.១~ នាយកដ្ឋានទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ១១១
២.៥.២~ នាយកដ្ឋានសារការី ១១២
២.៥.៣~ នាយកដ្ឋានអាជ្ញាសាលា ១១៤
២.៥.៤~ នាយកដ្ឋានក្រឡាបញ្ជី ១១៥

២.៥.៥~ នាយកដ្ឋានអភិបាលបណ្ដោះអាសន្ន អ្នកបកប្រែ និងអ្នកជំនាញ............. ១១៦
២.៥.៦~ នាយកដ្ឋានស្រាវជ្រាវ និងផែនការ.. ១១៧
២.៦~ អគ្គាធិការដ្ឋានកិច្ចការតុលាការ ១១៨
២.៧~ នាយកដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុង ១២០
២.៨~ អង្គភាពត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុ.. ១២៣
៣~ អភិក្រមនៃការគ្រប់គ្រងក្រសួងយុត្តិធម៌តាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រ.. ១២៤
៣.១~ ការកំណត់រៀបចំ និងការបែងចែកការកិច្ច.. ១២៨
៣.២~ ការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ.. ១៣២
៤~ សមិទ្ធផលសំខាន់ៗរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ (ពីឆ្នាំ២០១៣ ដល់ដើមឆ្នាំ២០១៨) ១៣៥
៤.១~ ការបណ្ដុះបណ្ដាលធនធានមនុស្ស ១៣៦
៤.១.១~ ការបណ្ដុះបណ្ដាលចៅក្រម.. ១៣៦
៤.១.២~ ការបណ្ដុះបណ្ដាលក្រឡាបញ្ជី.. ១៣៧
៤.១.៣~ ការបណ្ដុះបណ្ដាលមេធាវី ១៣៧
៤.១.៤~ អាជ្ញាសាលា ១៣៧
៤.១.៥~ សារការី.. ១៣៧
៤.២~ ការដោះស្រាយបណ្ដឹងរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌.. ១៣៨
៤.៣~ ការបង្កិតសេវាយុត្តិធម៌ឱ្យទៅកៀកជិតប្រជាពលរដ្ឋ ១៣៩
៤.៤~ ការរៀបចំរដ្ឋបាលតុលាការ.. ១៤០
៤.៥~ ការដំឡើងប្រាក់បៀវត្សសម្រាប់មន្ត្រីតុលាការ ១៤០

ជំពូក ៣

បញ្ហាប្រឈម និងទស្សនវិស័យ

១~ បញ្ហាប្រឈមនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងក្រសួងយុត្តិធម៌ ១៤២
១.១~ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង.. ១៤២
១.២~ ការវិភាគលើចំណុចនៅខ្វះចន្លោះ ១៤៣

១.២.១~ ធនធានមនុស្ស ១៤៤

១.២.២~ ធនធានគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន ១៤៤

២~ ទស្សនវិស័យ ដើម្បីជានាការគ្រប់គ្រងក្រសួងយុត្តិធម៌ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព.. ១៤៥

២.១~ បន្តពង្រឹងយន្តការមានស្រាប់ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពគោលនយោបាយថ្មី ១៤៩

២.២~ ការបង្កើនយន្តការដោះស្រាយវិវាទនៅ ផ្ទះយុត្តិធម៌.. ១៤៩

២.៣~ ការគ្រប់គ្រងដែលមានត្រីវិស័យចង្អុលទិសត្រឹមត្រូវ ១៥០

២.៤~ ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលនិងផ្សព្វផ្សាយខ្លឹមសារច្បាប់ឱ្យទូលំទូលាយ.. ១៥០

២.៥~ ការបង្កើតប្រព័ន្ធតាមដានត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃ និងព័ត៌មាន ១៥១

២.៦~ សំណើរៀបចំលើគោលនយោបាយជាយុទ្ធសាស្ត្រ ១៥២

២.៦.១~ ការរៀបចំឱ្យមានក្របខ័ណ្ឌបុគ្គលិករបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ ១៥២

២.៦.២~ ការបង្កើតឱ្យមាននូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស.. ១៥៤

២.៦.៣~ ការពង្រឹង និងពង្រីកគុណសម្បត្តិនៃឥរិយាបថរបស់មន្ត្រីរាជការ.. ១៥៥

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ១៥៧

គន្ថនិទ្ទេស

ឧបសម្ព័ន្ធ

១~ អគារកណ្តាលនៃក្រសួងយុត្តិធម៌នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

២~ និមិត្តរូបនៃយុត្តិធម៌ដែលស្ថិតនៅក្នុងអគារកណ្តាលនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ បច្ចុប្បន្ន

៣~ អក្សរចារឹកលើជញ្ជាំងខាងក្នុងអគារកណ្តាលនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ បច្ចុប្បន្ន

៤~ សាស្ត្រាចារឹកអំពីទោសនៃការលុះដោយអគតិធម៌ស្ថិតនៅក្នុងអគារកណ្តាលនៃក្រសួង

៥~ អក្សរចារឹកលើជញ្ជាំងខាងក្នុងនៃអគារកណ្តាលនៃក្រសួងយុត្តិធម៌

៦~ សាស្ត្រាចារឹកអំពីគុណនៃការពុំលុះដោយអគតិធម៌ស្ថិតនៅក្នុងអគារកណ្តាលក្រសួង

៧~ អក្សចារឹកនៅលើផ្ទាំងខាងលើនៃអគារកណ្តាលនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ បច្ចុប្បន្ន

៨~ អក្សរចារឹកនៅលើផ្ទាំងខាងលើនៃអគារកណ្តាលនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ បច្ចុប្បន្ន

៩~ ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/០៤ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ប្រកាស

ឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពី ការបង្កើតក្រសួងយុត្តិធម៌

១០~ អង្គការលេខក្រសួងយុត្តិធម៌ ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០០

១១~ អង្គការលេខក្រសួងយុត្តិធម៌ ចុះថ្ងៃទី១១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៧

១២~ អង្គការលេខក្រសួងយុត្តិធម៌ ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤

១៣~ សេចក្តីសម្រេចលេខ ០៨កយ.សសរ/១៣ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពី របៀបរបបការងារ និងការបែងចែកភារកិច្ចជូនថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងយុត្តិធម៌

១៤~ សេចក្តីសម្រេចលេខ ០១៥កយ.សសរ/១៨ ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៨ ស្តីពីរបៀបរបបការងារ និងការបែងចែកភារកិច្ចជូនថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងយុត្តិធម៌

១៥~ សេចក្តីសម្រេចលេខ ០៥កយ.សសរ/១៤ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៤ ស្តីពី ការបង្កើតក្រុមការងារ គ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មានរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌

១៦~ លិខិតលេខ ៤៨១ កយ.រប/១៤ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ ស្តីពី ការរៀបចំឱ្យមានមន្ត្រីទំនាក់ទំនងព័ត៌មាន និងបង្កើតសារអេឡិចត្រូនិចសម្រាប់ទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមការងារគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មានរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌

១៧~ ប្រកាសរួមលេខ១០០១សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២ ស្តីពី ការផ្តល់សេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌

១៨~ កម្មវិធីជាតិកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល

មូលន័យសង្ខេប

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើងបានឆ្លងកាត់របត់នយោបាយជាសម័យកាលកន្លងមកហើយ មាន ដូចជា សម័យហ្វូណនឬនគរភ្នំ (ស.វ ទី ១-៥៥០ មុន គ.ស) សម័យនគរចេនឡា (ស.វ ទី៦-៨០២ មុន គ.ស) សម័យអង្គរ (៨០២-៤១៣១) សម័យអាណាព្យាបាល និងអាណានិគមបារាំង (១៨៦៣-១៩៥៣) សម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម ឬរាជាណាចក្រកម្ពុជាទីមួយ (១៩៥៣-១៩៧០) សាធារណរដ្ឋខ្មែរ (១៩៧០-១៩៧៥) សម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ឬសម័យខ្មែរក្រហម (១៩៧៥-១៩៧៩) សម័យសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា (១៩៧៩-១៩៨៩) សម័យរដ្ឋកម្ពុជា (១៩៨៩-១៩៩៣) និងសម័យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទីពីរ (១៩៩៣-បច្ចុប្បន្ន)។ នៅក្នុងរបត់នយោបាយតាមសម័យនីមួយៗខាងលើ អ្នកដឹកនាំតែងតែត្រិះរិះរកមធ្យោបាយគ្រប់ទម្រង់ ដើម្បីដឹកនាំប្រទេស។ ហើយ បណ្តាមធ្យោបាយសំខាន់ៗជាច្រើនដែលអ្នកដឹកនាំបានយកមកប្រើ គេឃើញប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌បានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងការថែរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់ និងរបៀបរៀបរយសង្គម។

នៅក្នុងការរៀបចំប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ខ្មែរយើងបានអនុវត្តតាមទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីរបស់ខ្លួន និងការផ្សំយកប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌បរទេសមួយចំនួន ដូចជា ឥទ្ធិពលពីឥណ្ឌាតាំងពីសម័យនគរភ្នំ អាណានិគមបារាំងនៅពាក់កណ្តាលសតវត្សរ៍ទី១៩ ប្រទេសសង្គមនិយម និងប្រទេសលោកសេរីនៅចុងសតវត្សរ៍ទី២០និងដើមសតវត្សរ៍ទី២១រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ តើក្រសួងយុត្តិធម៌ខ្មែរមានការវិវត្តន៍ពីដំណាក់កាលមួយទៅដំណាក់កាលមួយទៀតយ៉ាងដូចម្តេច? តើក្រសួងយុត្តិធម៌មានបញ្ហាប្រឈមអ្វីខ្លះ ជាពិសេសការរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងនៅក្នុងសម័យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទីពីរ?

ចំណោទខាងលើនេះ វាបានជំរុញឱ្យខ្ញុំសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសយកប្រធានបទស្តីពី **«ដំណើរវិវត្តន៍នៃរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងក្រសួងយុត្តិធម៌ (១៩៩៣-២០១៨)»** សម្រាប់សរសេរនិក្ខេបបទបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់នេះ។ យ៉ាងណាមិញ បច្ចុប្បន្ននេះ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបាន និងកំពុងស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលនៃកំណើនហើយកំពុងធ្វើសមាហរណកម្មផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាយកាន់តែស៊ីជម្រៅលើឆាកអន្តរជាតិ អាស្រ័យដោយការដឹកនាំដែលមានទស្សនវិស័យ ចក្ខុវិស័យ និងគោលដៅឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាក្រោមការដឹកនាំរបស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី **ហ៊ុន សែន**។ កម្ពុជាបានរក្សាការពារនូវសុខសន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយ ការពារបាននូវសមិទ្ធផលវិស័យអភិវឌ្ឍនានា បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សដែលបានផ្តើតឡើងក្នុងរយៈពេលជាង ៣៩ឆ្នាំរហូតមកនេះដែលនាំឱ្យប្រជាជនរស់នៅក្រោមដំបូលសុខសន្តិភាព ស្ថិរភាព និងការអភិវឌ្ឍទូទាំងប្រទេស។ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស កាន់តែមានជំហានរីកលូតលាស់ និងចាក់ឫស នៅក្នុងសង្គមជាតិ រួមជាមួយនឹងការលើកកម្ពស់ការពង្រឹងនីតិរដ្ឋបានផ្តល់នូវផលប្រយោជន៍ជាសារវន្តដល់សង្គមរបស់យើង។

ប៉ុន្តែឆ្លងកាត់នូវដំណាក់កាលនៃការវិវត្តន៍ និងការអភិវឌ្ឍកំណើននេះបានធ្វើឱ្យលេចឡើងនូវចំណុចមួយចំនួននៃច្បាប់ខ្លះដែលពុំទាន់សមស្របជាមួយនឹងសំណូមពរជាក់ស្តែង នៃសភាពការណ៍

នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះឡើយ។ ហេតុនេះហើយទើបមានការធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ពង្រឹងស្ថាប័ន ដើម្បីជានាពង្រឹងស្ថិរភាពនយោបាយ ពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរី ពហុបក្ស និងនីតិរដ្ឋ។ ហេតុនេះ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការគ្រប់គ្រងក្រសួងយុត្តិធម៌ក៏ត្រូវបានធ្វើកំណែទម្រង់ជាបន្តបន្ទាប់ផងដែរ។ ការសិក្សាក្រោមប្រធានបទស្តីពី ដំណើរវិវត្តន៍នៃរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងក្រសួងយុត្តិធម៌ (១៩៩៣-២០១៨)នេះ ក៏នឹងបង្ហាញស្វែងយល់ពីរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងក្រសួង យុទ្ធសាស្ត្រ និងគោលនយោបាយកំណែទម្រង់ច្បាប់និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ដែលនាំឱ្យមានការពង្រឹងសមត្ថភាពធនធានស្ថាប័ន ដើម្បីចូលរួមជានាពង្រឹងស្ថិរភាពនយោបាយ ពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរី ពហុបក្ស និងនីតិរដ្ឋ ព្រមទាំងសិក្សាពីយន្តការគន្លឹះដែលក្រសួងបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមក្នុងវិស័យយុត្តិធម៌។

ដើម្បីបំពេញស្នាដៃនិក្ខេបបទនេះឱ្យពេញគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ យើងខ្ញុំនឹងធ្វើការសិក្សាជាបីជំពូករួមមាន ជំពូក១) សាវតារសង្ខេបនៃការបង្កើតក្រសួងយុត្តិធម៌ ជំពូក២) ការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួងយុត្តិធម៌ (២០១៣-២០១៨) និងជំពូក៣) បញ្ហាប្រឈម និងទស្សនវិស័យ។

រីឯសេចក្តីសន្និដ្ឋាន យើងខ្ញុំនឹងបកស្រាយពីមូលហេតុពិតប្រាកដដែលនាំឱ្យរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាព និងប្រសិទ្ធផល ព្រមជាមួយនឹងការស្វែងរកយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះដែលអាចនាំទៅរកដំណោះស្រាយជាអចិន្ត្រៃយ៍បាន។